

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon sekä Suomen metodistikirkon ja Finlands svenska metodistkyrkan ekumeenisen yhteistyön suuntaviivoja

Kirkon ulkoasiain neuvoston asettama teologisten asiain toimikunta 20.3.2014

1. Johdanto

Evankelis-luterilaisella kirkolla on Suomessa kansan suuren enemmistön kirkkona (75 %) ja historiallisista syistä entisenä Ruotsi-Suomen valtionuskontona erityinen asemansa suomalaisessa kulttuurissa ja yhteiskunnassa. Vaikka jo vuoden 1869 kirkkolaki ja vuoden 1922 uskonnonvapauslaki mursivat valtiokirkkoaseman, on Suomessa evankelis-luterilaisella kirkolla ja Suomen ortodoksisella kirkolla, kahdella kansankirkolla, erityinen julkisoikeudellinen asema verrattuna muihin Suomessa toimiviin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Kehitys on kuitenkin jatkuvasti kulkenut entistä enemmän kohti tasavertaista ekumeenista kumppanuutta muiden kirkkojen kanssa. Kahdenvälisten neuvottelujen lisäksi muun muassa Suomen Ekumeenisella Neuvostolla (SEN) ja Suomen vapaakristillisellä neuvostolla (SVKN) on ollut tässä kehityksessä oma merkittävä roolinsa. SVKN:n ja SEN:n jäsenkirkoista kirkollamme on ekumeeniseen sopimukseen pohjalta ehtoollisyhteys Anglikaanisen kirkon Suomessa lisäksi kahden Suomessa toimivan metodistikirkon kanssa: Suomen metodistikirkko ja Finlands svenska metodistkyrka, jotka molemmat (yhteensä 1352 jäsentä 31.12.12) ovat osa maailmanlaajaa The United Methodist Church -kirkkokuntaa.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko kävi näiden kahden metodistikirkon kanssa laajat teologiset oppikeskustelut vuosina 2002–2007. Neuvottelujen hedelmänä syntyi kirkkojemme uskonyhteyttä edustavasti kuvaava loppuraportti ”Kristuksesta osalliset”¹. Lisäksi neuvottelut johtivat keskinäisen ekumeenisen sopimuksen² syntyyn, jonka Suomen metodistit hyväksyivät vuosikonferensseissaan kesällä 2009 ja evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokous keväällä 2010. Kyseessä on sopimus, joka luo osapuolten välille saarnatuoli- ja ehtoollisyhteyden ja sisältää toisen kirkon vihkimysvirkojen tunnustamisen. Näin syntynyt ekumeeninen yhteys on pääosin verrattavissa alttarin ja saarnatuolin yhteyteen, joka vallitsee luterilaisten kirkkojen kesken (Budapestin yleiskokous 1984). Metodistit ja luterilaiset pitävät solmitun sopimuksen nojalla toisen kirkon vihityn papin, diakonin ja piispan virkaa sekä heidän saamaansa vihkimystä teologisesti oikeana, mutta tästä ei vielä seuraa, että esimerkiksi luterilainen tai metodistinen pappi voisi siirtyä toisen kirkkokunnan palvelukseen hoitamaan papin virkaa ilman kyseisen kirkon jäsenyyttä; kirkkomme voimassa olevan järjestyksen mukaisesti ainoan poikkeuksen muodostavat yksittäiset jumalanpalvelukset ja toimitukset, joiden hoitamisen piispainkokous on sopimuksen nojalla hyväksynyt.

Anglikaanis-luterilaiseen Porvoon yhteiseen julkilausumaan, ja siihen sisältyvään Porvoon julistukseen, liittyneen kirkkoyhteisön piirissä edetään ekumeenisen yhteyden tasossa vielä hieman pitemmälle kuin Suomen metodistien kanssa solmitussa sopimuksessa. Ei ainoastaan pidetä yhteisön kirkkojen papin, diakonin ja piispan virkaan vihkimystä oikeana, vaan lisäksi on ekumeenisen yhteyden laajuuden johdosta sovittu siitä, että pappisviran vastavuoroinen hoitamisen edellytykset toisessa kirkossa voivat toteutua ilman, että papin tulisi liittyä kyseisen kirkon jäseneksi. Jäsenyyskriteeri täyttyy sitä kautta, että Porvoon

¹ Ks. [http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/824B7258614CFD69C22577AF003E85F3/\\$FILE/kuo_osalliset_sisus.pdf](http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/824B7258614CFD69C22577AF003E85F3/$FILE/kuo_osalliset_sisus.pdf).

² Ks. metodistisopimuksen linkki KKHE_09-8 liite 1.doc, joka löytyy kirkolliskokouksen nettisivulta <http://kappeli.evl.fi/kkweb.nsf/2adbcea86af6c3a3c2256f5c00400228/6928c71c5733fabfc225771c00188342?OpenDocument>.

julistuksessa allekirjoittajat sitoutuvat (b iii): ”pitämään kaikkien kirkkojemme kastettuja jäseniä myös oman kirkkomme jäseninä.”

Näiden suuntaviivojen tarkoituksena on ensinnäkin rohkaista seurakuntia elämään paikallistasolla todeksi sitä yhteyttä, joka on nyt metodistikirkkojemme kanssa tullut mahdolliseksi. Toiseksi pyrkimyksenä on avata etenkin kirkkoherrojen ja seurakuntiemme pappien näkökulmasta niitä linjauksia ja ohjeita, jotka ekumeenisessa sopimuksessa metodistien kanssa ja Suomen ev.-lut. kirkon piispaikokouksessa on annettu koskien palvelemista toisen kirkkokunnan papillisissa tehtävissä.

2. Suomen metodistikirkko ja Finlands svenska metodistkyrka ja niiden seurakunnat osana UMC-kirkkoa

Suomen metodistikirkot kuuluvat United Methodist Church -kirkon (UMC) Pohjoismaiden ja Baltian alueeseen, jota kaitsee Kööpenhaminasta käsin piispa Christian Alsted (bishop@umc-ne.org). Kirkolla on Suomessa yksitoista Suomen metodistikirkon (www.metodistikirkko.fi) alaista seurakuntaa (Helsinki, Jokilaakso, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Oulu, Pirkkala, Pori, Tampere, Turku ja Vuoksenlaakso) ja Finlands svenska metodistkyrkaan (www.metodistkyrkan.fi) kuuluvat kolmetoista seurakuntaa (Borgå, Ekenäs & Hango, Gamlakarleby, Grankulla, Helsingfors, Ingå, Jakobstad, Kristinestad, Lovisa, Skafung, Svartså och Tolkis, Vasa och Åbo). Luterilaisista hiippakunnista eniten metodistikontakteja on siten ollen ruotsinkielisellä Porvoon hiippakunnalla, mutta myös Helsingin, Turun arkkihiippakunnan, Tampereen, Mikkelin, Kuopion ja Oulun hiippakuntien alueella on suomenkielisellä metodistikirkolla toimintaa. Ainoastaan siis Espoon ja Lapuan hiippakuntien alueilla ei ole UMC-kirkon alaisia metodistiseurakuntia, vaikka yksittäisiä metodisteja lieneekin.

Suomen metodistikirkon papeista eli vanhimmista, jotka ovat vuosikonferenssin täysjäseniä, viisi on aktiivipalveluksessa ja neljä eläkkeellä. Lisäksi on yksi diakoni, kaksi koejäsentä sekä kuusi paikallispastoria, joita ei ole vihitty papeiksi, mutta jotka voivat tietyssä paikallisessa metodistiseurakunnassa hoitaa, paikallisen papin kaitsennassa, armonvälineitä. Heillä ei ole kuitenkaan sopimuksemme mukaan toimintavaltuuksia luterilaisissa seurakunnissa, koska heitä ei ole vihitty papeiksi. Finlands svenska metodistkyrkan palveluksessa on puolestaan vuosikonferenssin jäsenyyssuhteiden täyttäviä pappeja viisitoista: yhdeksän aktiivipalveluksessa olevaa pappia sekä kuusi eläkeläispappia. Lisäksi kirkolla on pappeja Ruotsissa.

3. Paikallisen yhteyden vahvistaminen

Kirkkojemme keskinäisessä sopimuksessa osapuolet toteavat auenneesta yhteydestä ja yhteistyön mahdollisuuksista mm. seuraavaa:

”Suomen evankelis-luterilainen kirkko ja Suomen metodistikirkko sekä Finlands svenska metodistkyrka antavat toistensa osallistua kirkolliseen elämäänsä ja edistävät keskinäistä yhteyttään kulloinkin käytettävissä olevin keinoin.

Tämä tapahtuu erityisesti:

- i. viettämällä yhdessä jumalanpalvelusta ja toivottamalla toistemme jäseniä tervetulleiksi ottamaan vastaan ordinoidun papin tai piispan konsekroima ehtoollisen sakramentti (vastavuoroinen admissio);

- ii. ottamalla vastaan toisen kirkon virkaan vihitty pappi, diakoni tai piispa ilman uutta vihkimystä, mikäli hän siirtyy vastaavaan virkaan toisen kirkon palvelukseen, kulloinkin voimassa olevien säännösten mukaan.³
- iii. kehittämällä muotoja säännöllistä yhteistä neuvonpitoa varten uskon ja elämän kysymyksissä;
- iv. luomalla yhteisen todistuksen ja palvelun toimintoja paikallisella tasolla;
- v. syventämällä pyrkimystämme Kristuksen kirkon ykseyttä kohti käymällä keskustelua avoimista kysymyksistä, joita vielä on edessämme ennen kirkkojemme täyttä yhteyttä.”

Edellä todettu ei ohjaa ainoastaan kokonaiskirkkoa sen hoitaessa ekumeenisia yhteyksiään metodistikirkkoihin, vaan kyseessä on olennaisella tavalla rohkaisu paikallisekumenian harjoittamiseen. Onhan sopimus tarkoitettu käytäntöön sovellettavaksi myös paikalliseurakunnissa. Erityisesti paikkakunnilla, jossa toimii metodistiseurakunta tai asuu suomen- tai ruotsinkielisiä metodisteja, on tärkeää, että ev.-lut. seurakunnat pyrkivät aktiivisen yhteyden luomiseen alueen metodistien kanssa. Näkyvän ykseyden merkinä on erityisesti se, että solmittu sopimus tekee mahdolliseksi vastavuoroisen osallistumisen ehtoolliselle toisen kirkkokunnan jumalanpalveluksessa. Myös sillä on iso merkitys, että samalla alueella toimivat luterilaiset ja metodistiseurakuntaan kuuluvat papit tutustuvat toisiinsa ja pyrkivät kaikkiin keinoin rakentamaan vahvaa keskinäistä luottamusta. Koska meillä on alttarin ja saarnatuolin yhteys, voidaan hyvin järjestää myös luterilais-metodistisia ekumeenisia jumalanpalveluksia esimerkiksi tammikuisella kristittyjen ykseyden rukousviikolla tai helluntaina.

Sopimus haluaa tarjota myös entistä selkeämmät puitteet yhteisen todistuksen ja palvelun edistämiseen seurakunnan eri työmuodoissa: jumalanpalvelus- ja hartauselämän tai esimerkiksi Raamattu-koulutuksen lisäksi diakoniassa, lähetyksessä, evankelioinnissa, tilojen jakamisessa, tiedotuksessa jne. On hyvä, jos seurakuntien työntekijät tai ainakin papisto voivat säännöllisesti tavata toisensa yhteisen keskustelun ja rukouksen merkeissä. Euroopan kirkkojen konferenssin Charta Oecumenica-julistus ilmaisee tärkeän käytännön ekumenian periaatteen: ”Kaikki mikä voidaan tehdä yhdessä, myös tulee tehdä yhdessä.”

4. Toisen kirkon virkaan vihityn papin, diakonin tai piispan vastaan ottaminen ilman uutta vihkimystä

4.1. Pappien palveleminen toisen kirkkokunnan tehtävissä

Ekumeeninen sopimus kirkkojemme välillä on tehnyt tietyin edellytyksin mahdolliseksi pappien palveleminen toisen kirkkokunnan tehtävissä. Tämä koskee yksittäistilanteita, mukaan lukien yksittäiset jumalanpalvelukset ja kirkolliset toimitukset. Luterilainen pappi voi siis toimittaa metodistiseurakunnassa metodistiperinteen mukaisen jumalanpalveluksen tai kirkollisen toimituksen, mikäli metodistiseurakunta tätä pyytää ja asiasta sovitaan seurakunnan vastaavan paimenen kanssa. Vastaavasti toisin päin: metodistipappi voi palvella luterilaista seurakuntaa toimittamalla luterilaisen messun tai muun jumalanpalveluksen tai hoitamalla jonkin yksittäisen kirkollisen toimituksen. Tässäkin tapauksessa asiasta on sovittava paikallisen luterilaisen seurakunnan kirkkoherran kanssa.

Suomen ev.-lut. kirkon piispainkokous käsitteli sopimusta kevätistunnossaan 2012 ja teki 14.2.2012 päätöksen, jossa Suomen metodistikirkko ja Finlands svenska metodistkyrka liitettiin virallisesti niiden kirkkojen joukkoon, joiden papeilla on oikeus toimittaa jumalanpalveluksia ja kirkollisia toimituksia Suomen

³ Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkolaisissa ja kirkkojärjestyksessä käsitellään diakonian virkaa luvuissa KL 6 ja KJ 6. Pappis- ja papin virkaa käsitellään luvuissa KL 5 ja KJ 5 sekä KJ 6. Piispasta säädetään luvuissa KL 18 ja KJ 18.

ev.-lut. kirkossa. Päätös perustuu kirkkojärjestykseen, jossa säädetään, että kirkossamme piispainkokous määrää, millä edellytyksillä toisen kristillisen kirkon pappi voi yksittäistapauksissa toimittaa kirkollisia toimituksia luterilaisessa kirkossa (KJ 2:27). Päätöksen mukaan näitä kirkkoja ovat kaiken kaikkiaan seuraavat kirkot (tämänhetkinen tilanne ekumeenisten sopimustemme nojalla, metodistikirkot nyt lisättyinä listaan):

- 1) Luterilaisen maailmanliiton jäsenkirkot
- 2) Porvoon kirkkoyhteisön jäsenkirkot (www.porvoocommunion.org)
- 3) Saksan evankelisen kirkon jäsenkirkot (Evangelische Kirche in Deutschland = EKD)
- 4) Skotlannin kirkko (Church of Scotland)
- 5) Suomen metodistikirkko ja Finlands svenska metodistkyrka

Metodistikirkkojen kohdalla piispainkokous on päätöksessään täsmentänyt, että oikeus luterilaisten jumalanpalvelusten ja kirkollisten toimitusten toimittamiseen koskee näiden kirkkojen ”vihittyä pappia, jolla on täydet pappisoikeudet omassa kirkossaan”. Täsmennys on olennainen, sillä metodistikirkkojen järjestys tuntee erilaisia pappeja. Täydet pappisoikeudet ovat vain niillä metodistipapeilla, jotka ovat 1) piispansa vihkimistä ja 2) vuosikonferenssin eli konnektion täysjäseniä (kirkkokunnan päättävä elin, jonka pappisjäseniin kuullessaan papilla on täydet oikeudet kirkossaan). Heidä voivat olla metodistiseurakuntien vastaavien pappien (ts. vanhimpien) lisäksi myös eläkkeelle jääneet tai virkavapauksien tähden seurakuntatyöstä muihin tehtäviin siirtyneet metodistipapit. Sen sijaan kahteen muuhun metodistipappien kategoriaan kuuluvilla ei ole täysiä pappisoikeuksia kirkossaan, eivätkä he siksi kuulu ekumeenisen sopimuksemme ja piispainkokouksen päätöksen piiriin:

- ”paikallispastorit”, joita ei ole vielä vihitty papiksi ja jotka eivät ole vuosikonferenssin pappisjäseniä. Heidät on valtuutettu palvelemaan omassa seurakunnassaan paimenina ja hoitamaan siellä jumalanpalveluksia ja toimituksia, mutta samalla he vasta koulutautuvat metodistipapeiksi ja toimivat jonkun vihityn papin alaisuudessa. On huomattava, että oikeutta avioliittoon vihkimiseen heillä ei vielä välttämättä ole. Paikallispastori voidaan ottaa kokeelle vuosikonferenssiin, mutta tämä ei vielä merkitse vuosikonferenssin täysjäsenyyttä ja pappisvihkimystä.

- ”paikallistetut pastorit”, jotka ovat papiksi vihittyjä, mutta joilla ei vuosikonferenssin jäsenyyden puuttumisen johdosta ole täysiä papin oikeuksia metodistikirkossa. Kyse on henkilöistä, joilla ei ole nimitystä seurakuntien vakinaisiksi papeiksi tai muuhun piispan määräämään erityistehtävään, vaan jotka toimivat muussa työssä. Samalla heidät on kuitenkin ”paikallistettu” palvelemaan avustavana pappina tietyssä seurakunnassa.

Seuraavassa pyritään avaamaan erilaisten esimerkkien kautta sitä, miten metodistipapin, jolla on täydet pappisoikeudet kirkossaan, toimiminen luterilaisessa seurakunnassa tai luterilaiseen kirkkoon kuuluvien seurakuntalaisten elämässä voidaan järjestää.

Jumalanpalvelukset:

Seurakuntien jumalanpalveluselämä on luterilaisessa kirkossa aina kirkkoherran johtamaa (KJ 6:13). Metodistipapin toimiminen liturgina, saarnaajana tai muissa jumalanpalvelustehtävissä palvelevana pappina tapahtuu siten kirkkoherran kanssa asiasta sopien. Tyypillisiä tilanteita voivat olla esimerkiksi seuraavat:

- Seurakunta tarvitsee sijaista ja kirkkoherra kutsuu metodistipapin yksittäiseen jumalanpalvelustehtävään. Näissä tilanteissa seurakunta maksaa luonnollisesti palkkion ja matkakorvauksen.
- Seurakunta järjestää yhdessä metodistiseurakunnan kanssa ekumeenisen tapahtuman, johon kuuluu messu tai muu jumalanpalvelus luterilaisessa kirkossa niin, että molempien seurakuntien papeilla on jumalanpalveluksessa palvelutehtäviä.

Kirkolliset toimitukset:

Myös kirkolliset toimitukset ovat olennainen osa jumalanpalveluselämää ja kuuluvat kirkkoherran johto- ja valvontavastuun piiriin (KJ 6:13). Näin ollen on selvintä, että metodistipappi luterilaista seurakuntaa tai sen jäseniä palvellessaan sopii toimituksista paikallisen kirkkoherran kanssa. Samalla kirkkoherroja tahdotaan rohkaista siihen, että he antaisivat metodistipapeille mahdollisuuden palvella toimituksissa – varsinkin, jos luterilaisen seurakunnan jäsenet sitä toivovat. Monien metodistiseurakuntien toiminnassa on mukana myös luterilaisen kirkon jäseniä, joille voi olla erityisen merkittävää, että tutuksi tullut metodistipappi toimisi heidän elämänpiirissään kasteen, vihkimisen tai hautaan siunaamisen toimittavana pappina. Tämän ekumeeninen sopimus metodistien kanssa tekee lähtökohdissaan mahdolliseksi.⁴ Metodistipapin luterilaisen kirkon jäsenille toimittamassa toimituksessa pappi voi käyttää ”joko Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tai oman kirkkonsa käsikirjaa” – näin riippumatta siitä, missä tiloissa toimitus järjestetään (Suomen kirkon säädöskokoelma, numerot 86 ja 111). Seuraavassa joitakin tyypillisiä esimerkkejä toimituksista:

- Seurakunta tarvitsee sijaista ja kirkkoherra kutsuu metodistipapin yksittäiseen toimitustehtävään. Näissä tilanteissa seurakunta maksaa palkkion ja matkakorvauksen. Palveltavia ihmisiä kohtaan on asianmukaista, että heille kerrotaan papin tulevan metodistiseurakunnasta, mutta että kirkoillamme on ekumeeninen sopimus, jonka nojalla metodistipappi toimii tilanteessa luterilaisen perinteen huomioon ottaen ja luterilaisen seurakunnan jäseniä palvellen.
- Seurakuntalaiset voivat toivoa metodistipappia esim. kastamaan lapsensa, vihkimään avioliittoon tai siunaamaan solmitun liiton tai siunaamaan omaisensa hautaan. Näissä tilanteissa, joissa pappistarve ei tule seurakunnalta vaan perustuu ihmisten toiveeseen, luterilainen seurakunta ei maksa vierailevalle papille palkkiota, (kuten ei luterilaisellekaan papille) eikä hän saa periä sitä myöskään seurakuntalaisilta (KJ 2:26). Kohtuullisen matkakorvauksen seurakuntalaiset voivat kuitenkin pyytämälleen papille antaa. Näissä toimitustilanteissa, joissa seurakuntalaiset ovat pyytämässä metodistipappia toimitustehtävään, on asianmukaista, että luterilaisen seurakunnan kirkkoherraan ollaan ajoissa yhteyksissä ja häneltä varmistetaan, että toivottu menettely sopii. Sopimisen voi hoitaa toimituspyynnön saanut metodistipappi tai alkuperäisen toivomuksen esittänyt seurakuntalainen (paikallisesti seurakunnassa voidaan päättää myös siitä, että noudatetaan jälkimmäistä käytäntöä, jonka positiivinen puoli on siinä, että kirkkoherralle syntyy välitön kuva ihmisten toiveen taustoista). Normaalitylanteessa kirkkoherralla ei ole mitään syytä kieltäytyä toivomuksen toteuttamisesta, mutta periaatteellisella tasolla hänellä on säilyttävä päätösvalta ja vastuu siitä, kuka toimittaa hänen seurakuntalaistensa kirkollisia toimituksia.

Kun kirkkoherra sopii metodistipapin kanssa kirkollisen toimituksen hoitamisesta, on syytä informoida pappia myös toimitukseen liittyvistä juridisista ja hallinnollisista kysymyksistä, kuten niistä lomakkeista, joita kyseisessä kirkollisessa toimituksessa käytetään. Myös kirkkoherranviraston henkilökuntaa tulee informoida tehdystä sopimuksesta.

⁴ Jo aiemmin on ollut voimassa KJ 2:22 mom. 2, jossa todetaan: ”Poikkeustapauksissa kirkon jäsenen hautaan siunaamisen voi toimittaa muunkin kristillisen kirkon tai siihen rinnastettavan yhteisön pappi, mikäli se perustuu vainajan selvästi ilmaisemaan tahtoon ja siitä sovitaan seurakunnan kirkkoherran kanssa.”

4.2. Pappien siirtyminen toisen kirkkokunnan palvelukseen

Nykyinen ekumeeninen sopimus luterilaisten ja metodistien välillä ei mahdollista siirtymistä toisen kirkkokunnan palvelukseen muuten kuin yksittäisissä toimitus- tai jumalanpalvelustehtävissä. Määräaikaisten tai vakinaisten papin virkojen hoitaminen toisessa kirkossa on mahdollista vain siirtymällä toisen kirkon jäseneksi ja täyttämällä kirkollisten säädösten edellyttämät, papin viran haltijoilta vaaditut pätevyysvaatimukset. Olennaista on kuitenkin se, että uutta pappisvihkimystä ei kumpikaan kirkko edellytä; toisessa kirkossa kertaalleen tapahtunut pappisvihkimys on tunnustettu oikeaksi myös toisessa kirkkokunnassa.

Vertailu Porvoon sopimuksen hyväksyneisiin kirkkoihin on tässä yhteydessä valaiseva. Kyseinen sopimus luo pidemmälle ulottuvan kirkollisen yhteyden kuin metodistisopimus. Porvoon sopimuksessa toisen kirkkokunnan jäseniä pidetään teologisesti oman kirkon jäseninä, ja lisäksi pappisviran hoitamisen edellytykset on vastavuoroisesti tunnustettu. Näin esimerkiksi Englannin anglikaanisen kirkon papin voidaan katsoa olevan kirkkomme virkoihin hyväksyttävissä oleva pappi ilman, että hän liittyy Suomen ev.-lut. kirkon jäseneksi ja täyttää papilta vaadittavia kaikkia pätevyysvaatimuksia; ts. tuomiokapitulilla on tällöin oikeus myöntää erivapaus pappiin kohdistuvasta vaatimuksesta olla konfirmoitu kirkkomme jäsen (KL 6:13 mom. 3), ja lisäksi on säädetty, että pappeuteen vaadittavien näytteiden antaminen riittää (KJ 5:8 mom. 2). Sen sijaan metodistipapin – kuten monien muidenkin ekumeenisten kumppanimme – kohdalla edellytetään Suomen ev.-lut. kirkon pappisvirkaan pääsemiseksi, että hän täyttää kirkkolaissamme ja -järjestyksessämme ”kulloinkin voimassa olevat säädökset”, kuten sopimuksemme 2 §:n 2 momentissa todetaan. Kirkkojärjestys toteaa erityisesti seuraavaa; ks. KJ 5:8 sekä edeltävät pykälät, joihin kohdassa viitataan:

”Toisen evankelis-luterilaisen kirkon tai muun kristillisen uskonnollisen yhdyskunnan papin oikeuttamisesta toimittamaan pappisvirkaa Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa päättävät piispa ja tuomiokapituli. Hakijan on annettava tämän luvun 4 §:ssä mainitut näytteet ja 6 §:ssä oleva lupaus. Lisäksi on noudatettava, mitä papiksi vihkimisen edellytyksistä on edellä määrätty.

[Ks. 2 §: ”Papiksi vihittävän tulee olla jumalaapelkäävä ja kristillisestä elämästään tunnettu konfirmoitu kirkon jäsen; suorittanut yliopistossa sellaisen teologisen tutkinnon, jonka piispaikokous on hyväksynyt pappisviran kelpoisuusvaatimukseksi; sekä muutoinkin pappisvirkaan soveltuva.”]

[Ks. 5 §, jossa vihkimisen edellytyksiin lisätään seurakunnan tai tiettyjen muiden kirkon hyväksymien työnantajatahojen kutsu papiksi: ”Papiksi voidaan vihkiä henkilö, joka on kutsuttu toimittamaan pappisvirkaa...”]

Jos häntä ei aikaisemmin ole vihitty papiksi evankelis-luterilaisessa tai sellaisessa kirkossa, jolla on ehtoollisyhteys Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kanssa, hänet on vihittävä pappisvirkaan. [Uudelleen vihkimistä ei metodistipapeilta sopimuksemme nojalla siis vaadita].

Jos kirkolliskokous on hyväksynyt muun kristillisen kirkon tai uskonnollisen yhdyskunnan kanssa tehdyn sopimuksen pappisviran vastavuoroisesta hyväksymisestä [kuten Suomen metodistikirkon ja Finlands svenska metodistkyrkan vihitty pappi, joka on vuosikonferenssin jäsen], tuon kirkon tai uskonnollisen yhdyskunnan papin on saadaksesen toimittaa pappisvirkaa annettava vain tämän luvun 4 §:ssä tarkoitettut näytteet.”

Lisäksi kirkkolaki linjaa pappien ja tiettyjen muidenkin työntekijäryhmien kelpoisuusvaatimuksista seuraavaa; ks. KL 6:13, mom. 2,3:

”Vain evankelis-luterilaisen kirkon konfirmoitu jäsen on kelpoinen:

- 1) virkasuhteeseen;
- 2) työsuhteeseen, joka liittyy kirkon jumalanpalveluselämään, diakoniaan, kasvatukseen, opetukseen tai sielunhoitoon;
- 3) työsuhteeseen, jossa kirkon jäsenyyden ja konfirmaation edellyttäminen on työtehtävien luonteen vuoksi muutoin perusteltua.

Tuomiokapituli voi myöntää 2 momentissa tarkoitettu kelpoisuusvaatimuksesta erivapauden muun kristillisen kirkon tai uskonnollisen yhdyskunnan papille, jos kirkolliskokous on hyväksynyt tuon kirkon tai uskonnollisen yhdyskunnan kanssa tehdyn sopimuksen pappisviran vastavuoroisen hoitamisen edellytyksistä [näin ollen erivapauden myöntämismahdollisuus koskee esim. Porvoon kirkkoyhteisön jäsenkirkkojen pappeja, mutta ei metodistipapista, koska sopimusta ei ole viety niin pitkälle, että toisen kirkon jäseniä pidettäisiin omina jäseninä]. Erivapaus voidaan myöntää toistaiseksi tai määräajaksi.”

Toisin päin katsottuna tilanne on se, että metodistikirkot eivät vaadi Suomen ev.-lut. kirkon papilta välttämättä kirkkokunnan vaihtamista, jos hänet kutsutaan palvelemaan esimerkiksi määräajaisesti metodistiseurakunnan vanhimpana; metodistikirkon piispan antama poikkeuslupa ja tiettyjen muiden kriteerien täyttäminen riittää. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon järjestys ei kuitenkaan tee mahdolliseksi sitä, että kirkkomme pappi toimisi toisen kirkkokunnan papin virassa muuten kuin niissä kirkoissa, joiden kanssa on sovittu pappisviran vastavuoroisen hoitamisen edellytyksistä. Kirkossamme on katsottu, että normaalitapauksissa on selvintä olla sen kirkon jäsen, jonka pappina toimii. Luterilaisen papin tulisi siis luopua kirkkomme pappeudesta ja jäsenyydestä siirtyäkseen metodistikirkkoon papin määräajaksiin tai vakinaisiin tehtäviin. Kuten todettu, vain yksittäisissä jumalanpalvelus- ja toimitustilanteissa palveleminen on toisen kirkon piirissä mahdollista.

4. 3. Diakonien siirtyminen toisen kirkkokunnan palvelukseen

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon piispaikokous on hyväksynyt diakonian virkakelpoisuuden edellytyksenä olevat tutkinnot, jotka myös metodistidiakonin tulisi täyttää siirtyessään kirkkomme palvelukseen. Vihkimys diakonin virkaan on sinällään tunnustettu molemminpuolisesti, mutta tehtävän sisältöihin ja siten myös koulutukseen liittyvät erot tulee käytännössä ottaa huomioon virkakelpoisuutta määriteltäessä. Papin tavoin myös diakonina Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa palvelevan tulee nykysäännösten mukaan olla kirkon konfirmoitu jäsen. Kuten edellä on todettu, ainut poikkeus sääntöön on jonkin toisen Porvoon kirkkoyhteisön kirkon jäsen, joita Porvoon julistuksessa on sitouduttu kohtelemaan oman kirkon jäseniin rinnastettavalla tavalla.

4.4. Piispan vihkimykseen osallistuminen

Sopimuksessa kirkkojemme kesken on tunnustettu myös toistemme piispojen virkaan vihkimykset siitä huolimatta, että piispaallisessa UMC-kirkossa piispan virka on määräaikainen. Näin ollen Suomen ev.-lut. kirkon hiippakunnat ja arkkipiispa voivat periaatteessa kutsua mukaan piispan vihkimykseen myös UMC-kirkon Pohjoismaiden ja Baltian alueen piispan. Vastaavasti esimerkiksi Ruotsin arkkipiispa on osallistunut metodistien Pohjoismaiden ja Baltian alueen piispan vihkimyksessä kätten päälle panemiseen.

5. Kummina toimiminen toisen kirkkokunnan jäsenelle

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkojärjestyksessä todetaan (2:16 § (7.5.2010/666):

”Kastettavalla tulee olla ainakin kaksi kummia, jotka ovat konfirmoituja evankelis-luterilaista uskoa tunnustavan kirkon jäseniä. Näiden lisäksi voi kummina olla myös muuhun evankelis-luterilaisen kirkon toimittaman kasteen hyväksyvään kristilliseen kirkkoon tai uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluva henkilö.

Eryteisestä syystä kaste voidaan toimittaa, vaikka kastettavalla on vain yksi kummi, joka on konfirmoitu evankelis-luterilaista uskoa tunnustavan kirkon jäsen. Päätöksen kasteen toimittamisesta tekee sen seurakunnan kirkkoherra, jonka jäseneksi kastettava liittyy.”

Poikkeuksen tähän tekevät kuitenkin Porvoon kirkkoyhteisön jäsenkirkkojen jäsenet. Tästä todetaan kirkkojärjestyksessä (1:4 §) osana vuonna 2001 kirkkojärjestykseen Porvoon sopimuksen pohjalta tehtyjä tarkistuksia:

”Muun kristillisen kirkon tai uskonnollisen yhdyskunnan jäsenellä on oikeus päästä osalliseksi kirkon pyhistä toimituksista ja seurakunnan muusta toiminnasta, toimia kummina sekä saarnata jumalanpalveluksessa ja avustaa ehtoollisen jakamisessa samoin perustein kuin kirkon jäsenellä, jos kirkolliskokous on hyväksynyt tuon kirkon tai uskonnollisen yhdyskunnan kanssa asiasta tehdyn sopimuksen. (11.5.2001/1558) ([11.5.2001/1558](#))”

Näin ollen konfirmoitu Porvoon kirkkoyhteisön kirkon jäsen voi muun muassa toimia kirkkomme jäsenen kummina samoin perustein kuin oman kirkkomme rippikoulun käynyt ja konfirmoitu jäsen. Suomen metodistikirkkojen jäsen voi olla kahden konfirmoidun evankelis-luterilaista uskoa tunnustavan kirkon jäsenen lisäksi kummina. Eryteisistä syistä hän voi toimia kummina yhden konfirmoidun evankelis-luterilaista uskoa tunnustavan kirkon jäsenen lisäksi, jos jäseneksi ottavan seurakunnan kirkkoherra näin harkitsee.

6. Rippikoulu ja konfirmaatio

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkojärjestyksen kolmannessa luvussa todetaan rippikoulusta ja konfirmaatiosta:

3 §

”Seurakunnan tulee pitää rippikoulua, jossa nuoria perehdytetään kirkon yhteiseen uskoon ja ohjataan elämään seurakunnan yhteydessä.

Rippikoulua johtaa pappi tai lehtori. Opettajina toimivat heidän lisäksi kanttorit, nuorisotyönohjaajat ja muut seurakunnan viranhaltijat siten kuin seurakunnan rippikoulun ohjesäännössä määrätään. Tarvittaessa pidetään rippikoulu yksityisesti.

Seurakunnan rippikoulun ohjesäännön hyväksyy kirkkoneuvosto tai seurakuntaneuvosto. Päätös on alistettava tuomiokapitulin vahvistettavaksi.

4 §

Rippikoulussa annetaan opetusta kirkolliskokouksessa hyväksytyyn kristinopin mukaisesti. Käytettävät oppikirjat hyväksyy piispainkokous.

Piispainkokous antaa tarkempia määräyksiä 1 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta opetuksesta.

5 §

Konfirmaatioon voivat osallistua ne, jotka rippikoulun perusteella siihen oikeutetaan.

Konfirmaatioissa tunnustaudutaan kirkon uskoon ja saadaan oikeus käydä itsenäisesti ehtoollisella. Konfirmaation toimittaa pappi tai lehtori.”

Näin ollen ainoastaan kirkkomme pappi tai muu työntekijä voi toimia rippikoulun varsinaisena opettajana – ekumeenista kanssakäymistä voi toki myös olla osana opetusta, mutta siitä vastaavat kirkkomme papit ja muut työntekijät rippikoulun ohjesäännössä todetulla tavalla. Koska rippikoulussa tunnustaudutaan kirkon uskoon ja saadaan oikeus käydä itsenäisesti ehtoollisella sekä täytetään konfirmaation kautta keskeinen kriteeri myös seurakuntavaalien vaalikelpoisuutta tai papiksi vihkimistä varten, tulee rippikoulu käydä kirkkomme järjestyksen mukaisesti, eli Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnan tai järjestön rippikoulussa.

Tässäkin tapauksessa poikkeuksena voidaan pitää Porvoon kirkkoyhteisön kirkkoja. On tosin huomattava, että Porvoon kirkkoyhteisön kirkoissa konfirmoinnin suorittaa piispa, eikä ole aina selvää, että luterilainen konfirmaatio sellaisenaan korvaisi anglikaanisen piispan suorittaman konfirmaation esimerkiksi Englannin kirkossa. Asia saattaa tulla eteen esimerkiksi sellaisessa tapauksessa, kun tutkitaan anglikaanikirkossa papiksi vihittävän kelpoisuutta ja piispan suorittamaa konfirmaatiota tämän osana.

Erityisesti luterilaisen enemmistökirkon työntekijöiden on hyvä havaita, että metodistit ovat joissain tapauksissa nähneet ekumeenian hyvien tapojen vastaiseksi, että metodistinuorta on kutsuttu osallistumaan luterilaiseen konfirmaatioon. Hän on tämän seurauksena ehkä myös eronnut metodistiseurakunnasta ja liittynyt luterilaisen kirkon jäseneksi. Ensisijaisena periaatteena on kunkin tukeminen oman perinteensä mukaisessa rukous- ja jumalanpalveluselämässä, vaikka ekumeenian hyvien tapojen mukaisesti myös iloitsemme siitä, mikä meitä yhdistää ja että voimme käydä yhteiseen ehtoollispöytään luterilaisina ja metodisteina – ennen muuta kuitenkin kristittyinä.

7. Paikallinen yhteistyö ja tulevaisuuden visiot

Ekumeeninen kehitys voi tulevaisuudessa johtaa siihen, että yhteys kirkkojemme kesken Suomessa syventyy ja nykyistä sopimusta esimerkiksi laajennetaan. Tällöin on ajateltavissa, että Suomen evankelis-luterilaisen kirkon näkökulmasta päästäisiin Suomen metodistien kanssa sellaiseen pappisviran hoitamisen vastavuoroisten edellytysten hyväksymiseen, joka Porvoon kirkkoyhteisön jäsenkirkoilla on keskenään. Tämä avaisi ovet palvella toisen kirkon virassa mutkattomammin. Mikäli tilanne muuttuu tähän suuntaan, tulee uusien toimintaohjeiden antaminen ajankohtaiseksi. Tällä hetkellä on olennaista iloita siitä

yhteydestä, joka kirkoillamme jo nyt on, ja rohkaistua seurakunnissa hyödyntämään niitä mahdollisuuksia, joita nykyinen sopimus avaa eteemme.

Metodistien kanssa käytännön yhteyksissä toimivien luterilaisten seurakuntien kirkkoherroja pyydetään välittämään hiippakuntansa dekaanille/kansainvälisen työn sihteerille tiedot toteutuneen yhteistyön muodoista sekä siitä, miten annetut suuntaviivat toteuttavat tarkoitustaan ja miten niitä olisi tarvittaessa hyvä päivittää. Ekumeenisessa yhteistyössä vastaan tuleviin jatkokysymyksiin vastaavat mielellään hiippakuntien asiantuntijat sekä kirkkohallituksen ulkoasiain osaston teologisten asiain yksikkö, joka huolehtii yhteydenpidosta myös Suomen metodistien piirikunnanjohtajiin ja alueen metodistipiispaan.